

ÅRSREDOVISNING

2019 RENOVA AB

Renova AB
Org nr 556108-3337

Årsredovisning och koncernredovisning för räkensårsåret 2019

*Styrelsen och verkställande direktören avger följande
årsredovisning och koncernredovisning.*

INNEHÅLL

• Förvaltningsberättelse.....	4
• Koncernens förändringar i eget kapital	16
• Moderbolagets förändringar i eget kapital	16
• Resultaträkningar	17
• Balansräkningar	17
• Kassaflödesanalyser	19
• Noter, gemensamma för moderbolag och koncern.....	20
• Granskningsrapport	32
• Revisionsberättelse	33

*Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.*

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Renova AB är Renovakoncernens moderbolag och arbetar med direkttilldelade uppdrag från koncernens ägarkommuner. Renova AB:s uppdrag är att tillsammans med ägarkommunerna ta ett långsiktigt ansvar när det gäller avfall och återvinning i ägarregionen.

Uppdraget innebär att leverera affärsmässig samhällsnytta som genererar tydliga och konkreta resultat för ägarkommunerna. Koncernen ska vara ett avfalls- och återvinningsföretag för dess ägarkommuner och utföra prisvärda, miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster inom miljöområdet med de lönsamhetsmål som beslutas av ägarna.

Renova AB ska bidra till att nå de politiska mål som leder mot en hållbar utveckling i ägarkommunerna och omställningen till ett kretsloppssamhälle. Det görs genom att omvandla avfall till produkter, råvara och energi samt genom att alltid välja den miljömässigt bästa hanteringen av de avfallsmängder som uppstår. Det långsiktiga målet är att minska avfallsmängderna i regionen.

I koncernen ingick 2019:

- Renova AB – Moderbolag. Arbetar med direkttilldelade uppdrag från Renovas tio ägarkommuner.
- Renova Miljö AB – Dotterbolag. Verkar på den konkurrensutsatta marknaden och erbjuder tjänster inom avfall och återvinning för företag, kommuner och verksamheter.
- Fastighetsaktiebolaget Rödningen, förvärvat 2010.
- Kungälv's Transporttjänst, vilande. Bolaget är likviderat 2019.

Renovakoncernen ägs av tio kommuner i Västsverige, Ale (1,8 procent), Göteborg (85 procent), Härryda (0,9 procent), Kungälv (2,4 procent), Lerum (1,3 procent), Mölndal (3,7 procent), Partille (1,9 procent), Tjörn (1,1 procent), Stenungsund (1,5 procent) och Öckerö (0,4 procent).

Affärsmodell

Renovas affärsidé är att erbjuda miljösmarta tjänster och återvinna avfall till energi och nya råvaror. Koncernen består av ett moderbolag, Renova AB och ett dotterbolag, Renova Miljö AB.

Renova AB utför direkttilldelade tjänster på uppdrag från ägarkommunerna. Ägarna har direkttilldelat både behandlings- och transporttjänster samt övriga tjänster inom avfalls- och återvinningsområdet. Renova AB:s kundmassa består av de 10 ägarna och tilldelningarna är prissatta enligt självkostnadsprincipen med en överenskommen marginal för 2019, soliditeten var 2018 28% (minst 25%) därav lades marginalen till noll. Renova AB har behandlingsanläggningar inom förbränning och matavfall. Bolaget har även flertalet omlastningsstationer och fordon.

Renova Miljö AB består av två affärsområden, AO Logistik och AO Återvinning som verkar på den konkurrensutsatta marknaden.

AO Återvinning tillhandahåller omhändertagande av avfall på sina behandlingsanläggningar som består av ett avfallskraftvärmeverk, sorteringsanläggningar, deponier samt anläggning för farligt avfall och elektronik. Utsorterade avfallsfraktioner som AO Återvinning ej kan omhänderta skickas till extern mottagare för vidare omhändertagande. Likaså skickas utsorterade värdematerial vidare till externa mottagare för vidare förädling.

Vid matavfallsanläggningen produceras en s.k. slurry som är ett substrat för produktion av biogas och biogödsel. Detta säljs till olika biogasproducenter i närområdet. Vid avfallskraftvärmeverket produceras fjärrvärme och el. All fjärrvärme säljs till Göteborg Energi medan elen säljs via Göteborg Energi Din el ut på elmarknaden.

AO Återvinning har ett fåtal större kunder som står för merparten av omsättningen. Affärsområdets största kunder är avfallsbränslekunder som levererar avfall till avfallskraftvärmeverket.

AO Logistik erbjuder sammansatta tjänster bestående av transport, behållare och omhändertagande av avfall. Logistik äger sina fordon men hyr in extra kapacitet vid toppar. Logistik har inga egna behandlingsanläggningar utan köper all behandling av AO Återvinning eller annan leverantör. Logistik har även egna verkstäder där man servar och reparerar sina fordon och behållare. AO Logistik har många kunder allt ifrån stora kunder som Borealis, Poseidon och JM till privatpersoner.

Omvärld och yttre påverkan

Renova påverkas av såväl globala som nationella och lokala trender och konjunkturen. Under det senaste året har en av avfallsfrågorna kommit allt högre upp på agendan även utanför branschen. Avfallshanteringens betydelse för klimatet och vår gemensamma miljö har uppmärksamats av allt fler.

Globalt. Moderna strukturer och system för hantering av avfall är globalt fortsatt eftersatt. I de nordiska länderna ligger vi långt framme och i många delar av den rika världen sker det en snabb utveckling. Det betyder inte att det inte finns behov av fortsatt utveckling. Det är fortfarande en alltför lite andel av avfallet som återvinns och återförs till samhället. Lösningen är sannolikt en kombination av avancerade sorteringsanläggningar och bättre kunskap hos såväl konsumenter som tillverkare av det som så småningom blir avfall.

Det reviderade Avfalls-direktivet från EU införs i svensk lagstiftning under 2020 vilket kommer att sätta ökad press på återvinning och återanvändning inte bara i Sverige.

Plast är fortsatt ett hett samtalsämne inom avfallsbranschen. Ökande mängder plast i världshaven har varit ett område som visat på betydelsen av en miljöriktig behandling av avfallet. Kinas importstopp av visst plastavfall och returpapper har gjort att behovet av lokal kapacitet för hantering av dessa fraktioner blivit tydlig. Fortsatt är behovet stort att utveckla våra samhällens hantering av plast.

Nationellt. Mycket fokus har under året lagts på att tolka och förstå den förordning om producentansvarsmaterial som kom under 2018. Beroende på hur producenterna, och i viss mån kommunerna, väljer att uppfylla kraven i förordningen kan Renova komma att påverkas i stor utsträckning. Sannolikt betyder det att mängden resurser nödvändiga för att samla in producentansvar kommer att öka. Det betyder förhoppningsvis också att brukarna får en bättre service och att källsorteringen därmed ökar. Under året har även en ny lag om skatt på förbränning av avfall beslutats av Riksdagen. Den ökade kostnaden kommer att belasta avfallskollektivet och det är tveksamt om det kommer att leda till ökad materialåtervinning vilket är lagstiftarens intention.

Lokalt. Den omfattande stadsutveckling som Göteborg och övriga ägarkommuner är inne i innebär fortsatt såväl möjligheter som utmaningar. Ett hårt tryck på bland annat deponierna gjorde att Renova slog i tillståndstaket för flera fraktioner

redan under hösten. Insamlingen är fortsatt påverkad av svårigheter med framkomlighet vilket ger längre körtider och körsträckor.

Många år av tillväxt i Göteborgsregionen har medfört att tillgången till kvalificerad arbetskraft blivit allt mer ansträngd. Det omfattar numer de flesta olika yrkeskategorier men blir extra kännbar för Renova vad det gäller yrkeschaufförer. Det blir allt viktigare att ha ett starkt arbetsgivarvarumärke men också att utveckla ny och befintlig personal till de yrkeskategorier som det fortsatt kommer att vara brist på.

Konjunktur. Konjunkturen i Göteborgsregionen har under 2019 varit fortsatt stark även om vissa tecken på avmattning även kunnat ses inom avfallsområdet. För Renova bedöms dock även 2020 bli ett år med fortsatt god efterfrågan på företagets produkter och tjänster.

Konkurrens. Konsolideringen på marknaden fortsatte under 2019. Internationella aktörer etablerar sig på den skandinaviska marknaden sannolikt med ambitionen att växa. Även om konkurrensen fortsatt är hård finns det också tecken på en viss stabilisering av prisnivåer. På behandlingssidan är det också tydligt att utnyttjandegraden ökar i de existerande anläggningarna vilket medfört att marknadspriser för olika behandlingar ökat under året.

Strategiska frågor

Affärsmässig samhällsnytta. Avfall är oftast resurser som ska komma till nytta. Samtidigt ligger en stor del av nyttan i att hjälpa kunder och brukare att hämta och omhänderta det avfall som uppstår. En del av avfallet ska inte tillbaka i kretsloppet och behöver behandlas därefter. Omställningen från en linjär till en cirkulär ekonomi kräver nya och kostnadseffektiva lösningar inom teknik, affärsmodeller och kommunikation. Renovakoncernen bidrar till samhället genom att driva utveckling av långsiktigt hållbara helhetslösningar för avfall och återvinning.

Hållbarhet är ett förhållningssätt som handlar om långsiktighet och ansvarstagande för våra resurser; människor, miljö och kapital. Det hållbara förhållningssättet ska genomsyra hela Renovakoncernens verksamhet och speglas i de produkter och tjänster som kunden erbjuds.

Samarbete är en strategisk fråga för att driva utveckling framåt. Genom att vara ett nav och ett verktyg för samarbete mellan kommuner, företag och forskning bidrar Renovakoncernen till att olika kompetenser möts och steg tas mot ett kretsloppssamhälle.

Utveckling. Renovas uppdrag är bland annat att driva utvecklingen av miljöriktig behandling av avfall i våra ägarkommuner. Under 2019 har till exempel en helelektrisk sopbil tagits i drift i Göteborg. Renova har även ihop med samarbetspartners arbetet för att ta fram en sopbil driven av bränsleceller som kommer att tas i provdrift under 2020. På behandlingssidan pågår bland annat ett projekt för att återvinna zink ur flygsakan. Förutom att återvinna en ändlig resurs kommer det att minska behovet av deponi samt ytterligare förbättra reningsprocessen på Sävenäs.

Avfallsmängder

Inkommande avfall, ton	2019	2018
Avfall till sortering	8 000	8 000
Obrännbart avfall	9 000	9 000
Schaktmassor	11 000	10 000
Biologiskt avfall	50 000	48 000
Brännbart hushållsavfall	172 000	176 000
– därav från ägarkommunerna	172 000	176 000
Återvinningsmaterial	40 000	39 000
Farligt avfall	800	700
Summa	290 800	290 700

Flerårsjämförelse

Den totala omsättningen för Renova AB uppgår till 632,1 (525,1) miljoner kronor. Koncernens omsättning för året uppgår till 1 440,0 (1 315,1) miljoner kronor. Resultatet efter finansiella poster är ett överskott i moderbolaget på 45 miljoner, vilket skall jämföras mot föregående års överskott på 3,9 miljoner kronor, och ett överskott i koncernen på 105,8 (53,0) miljoner kronor.

Balansomslutningen för Renova AB är 752,1 (1 443,8) miljoner kronor. Koncernens balansomslutning uppgår till 2 203,0 (1 987,7) miljoner kronor. Anläggningstillgångarna i Renova AB utgör 83,4 procent (91,0) av tillgångarna. Koncernens andel anläggningstillgångar uppgår till 83,6 procent (81,1). Upplåningen inom koncernen uppgår till 41,5 procent (45,5) av balansomslutningen.

Mål och tillämpade principer för finansiell riskstyrning

Renovakoncernen har ca 914,9 (903,5) miljoner i räntebärande skulder. Till stöd för att minimera risker i räntevariationer och liknande använder Renova en finansiell anvisning. Renovakoncernen har under 2016 anslutit sig till Göteborgs Stads gemensamma kontolösning vilket innebär att tidigare lån omvandlas till en kredit. Genom denna finansieringslösning hanteras koncernens finansieringsbehov och risker av Göteborgs stad.

En översikt över Renovakoncernens utveckling åren 2015–2019 redovisas i tabellen nedan.

Flerårsöversikt (Tkr) Koncernen	2019	2018	2017	2016	2015
Omsättning	1 440 057	1 315 073	1 272 976	1 182 836	1 138 055
Balansomslutning	2 203 023	1 987 734	1 849 138	1 833 039	2 001 670
Resultat efter finansiella poster	105 816	53 052	94 330	57 433	21 425
Avkastning på eget kapital %*	13,1	8,6	14,5	9,7	4,2
Bruttomarginal %**	22,4	20,1	24,3	23,6	21,0
Rörelsemarginal %***	8,2	4,9	8,4	6,3	3,7
Soliditet %****	28,4	27,4	26,9	23,1	19,1
Antal anställda	767	750	745	777	778

* Beräknas som resultat efter skatt på genomsnittligt justerat eget kapital.

** Beräknas som resultat före avskrivningar och finansiella poster i relation till total omsättning.

*** Beräknas som resultat före finansiella kostnader i relation till total omsättning.

**** Beräknas som det justerade egna kapitalet i relation till balansomslutningen.

Viktiga förhållanden och väsentliga händelser

Renova AB utför verksamhet som är direkttilldelad av delägarkommunerna. Kommunikationen mellan delägarna och bolaget sköts via samråd. Dessa samråd sker i Kommunernas Chefsnätverk för Renova (KCR).

Tilldelningarna från ägarkommunerna omfattar idag energiåtervinning av hushållens brännbara avfall, förbehandling av matavfall för biogasproduktion och Miljöskola Avfall, en utbildningssatsning för gymnasieelever i ägarkommunerna.

Skräpplockning i och runt Säveån. Personal från Renova plockade tillsammans med ca 300 idrottsungdomar 5,6 ton skräp i och runt Säveån vid anläggningen i Sävenäs. Aktiviteten, som är ett resultat av ett samarbete mellan Renova och Städa Sverige, gav fin publicitet i lokal media.

Projekt Ny verkstad är igång. Ett projekt för att bygga en ny underhållsverkstad för fordon, plåt och maskin i Bönekulla har startat. Renova har i samband med det förvärvat en tomt på ca 20 000 m² i området. Målet är att verkstaden ska stå klar 2022 då Renova lämnar sina nuvarande lokaler på Ringön.

Försök med flytande ÅVC på Göta Älv.

Under sex veckor testade Kretslopp och Vatten en flytande ÅVC mellan fem kajer längs älven i centrala Göteborg och Renova bemannade med ÅVC-tekniker. Försöket gjordes inom ramen för Dencity, ett samarbetsprojekt för nya, hållbara person- och godstransporter i tätta städer där även Trafikkontoret deltar.

Utbyggd reningsanläggning på Fläskebo.

Hittills har lakvattnet från avfallscellerna på Fläskebo renats i ett kemiskt reningssteg. Där fångas tungmetaller upp. I det nya reningssteget leds vattnet genom ett kolfilter där organiska föreningar, bland andra PFAS ”fastnar”.

Renovas hållbarhetsseminarium 2019. Drygt hundra kunder, leverantörer, konkurrenter, kommunrepresentanter med flera lyssnade på föreläsningarna under Renova Miljös hållbarhetsseminarium på Världskulturmuseet.

Renovas Miljöstipendie delades ut. Renovas miljöstipendium 2019 tilldelades Joana Pedroso. I sin forskning vill hon undersöka förhållandet mellan EU:s regelverk och medlemsländernas möjlighet att beskatta miljöstörande verksamhet som ett sätt att styra mot ett hållbarare samhälle.

Fossil eldningsolja byts mot biobränsle. Renova byter ut fossil eldningsolja mot biobränsle i start- och stödbrännarna på Sävenäs. Det betyder mindre utsläpp av fossil koldioxid.

Vann upphandling om avfalls- och gods-transporter. Renova Miljö har vunnit Älvstranden Utvecklings upphandling av transporter till och från den så kallade Lindholmsleveransen. Transporterna gäller både av avfall och gods.

Medarbetarenkäten. Under året har Renova genomfört en medarbetarenkät för all personal. Mycket glädjande var att det inom nästintill alla frågeområden skett en positiv utveckling. Särskilt glädjande var det goda resultatet inom området motivation och engagemang.

Jobbspåret. Renova har under 2019 genomfört ett program som vi kallar Jobbspår Avfall. I samarbete med Arbetsförmedlingen och ARB Vux har Renova erbjudit 19 personer lång ifrån arbetsmarknaden ett program med målet att de ska vara anställningsbara som yrkeschaufförer. 17 personer finns kvar i programmet och väntas bli klara under våren 2020. Programmet har varit en inspiration även för Renovas anställda.

Upprustning av Renovas huvudkontor. I slutet av mars flyttade administrativ personal till temporära lokaler på Vassgatan för att ge plats för ombyggnad av lokalerna på Holmen. Återflytt beräknas ske under mars 2020.

Lyckad rekrytering av semestervikarier. Tack vare en intensiv rekryteringskampanj och ett starkt arbetsgivarvarumärke lyckades företaget i år fylla samtliga semesterluckor och sommarperioden fungerade i stort sett bra.

Blivande ingenjörer gillar Renova. Renova tar ett rejält kliv uppåt i årets upplaga av FöretagsBarometern, som är en studentundersökning om karriär, arbetsliv och framtid. År 2016 kvalificerade sig Renova för första gången för FöretagsBarometern. Då hamnade vi på plats 162 av ca 260 företag i Sverige. I årets undersökning hamnar Renova på plats 139.

Renova etablerar en ny deponi på Tagene. Vid årsskiftet fick Renova nytt tillstånd för verksamheten på Tagene. I det nya miljötillståndet för Tagene finns möjligheten att anlägga en ny deponi för rena och lätt förorenade massor i direkt anslutning till den befintliga deponin. Arbetet med att anlägga den nya deponin har pågått under 2019 och de första massorna förväntas deponeras under 2020. Den nya deponin har mycket stor betydelse inte bara för Renova utan för hela regionen för att

hantera de stora mängd massor som kommer att uppstå i samband med alla de infrastrukturprojekt som pågår.

Underhåll och reparation av förbränningslinjerna på avfallskraftvärmeverket. Under årets revisionsperiod släcktes de fyra pannorna en i taget för underhåll och planerade reparationer. Ett stort arbete i år var att byta sk överhettare på panna 4 och panna 5. Man har även anslutit och testkört de två nya värmepumparna och bytt påfyllningstrattar till tre av pannorna. Dessutom har under sommaren gjorts förberedelser för att kunna gå över till fossilfritt bränsle, RME, till oljebrännarna. Byte från eldningsolja till fossilfri RME genomfördes under hösten. Under några dagar i slutet av augusti stängdes hela avfallskraftvärmeverket ner. Ett sådant totalstopp görs bara var tredje år, men krävs för att komma åt och underhålla vissa delar i anläggningen.

Viktiga förhållanden och väsentliga händelser för dotterbolaget Renova Miljö AB

Renova Miljö AB får lämna anbud till Ägarkommunerna på icke direkttilldelade uppdrag inom avfallsområdet. Bolaget ska aktivt medverka i en långsiktigt hållbar utveckling genom att erbjuda konkurrenskraftiga, miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster och produkter inom avfallsområdet. Renova Miljö AB ska också bedriva insamling och övriga logistik tjänster för avfall från hushåll och verksamheter inom delägarregionen.

Hushållsavfall från Alingsås till Renova. Sedan den 1 juli tar Renova emot brännbart hushållsavfall från Alingsås. Förutom hushållsavfall från de tio ägarkommunerna energiåtervinns nu hushållsavfall från Orust, Lilla Edet, Kungsbacka och Alingsås i Sävenäs. Det nya avtalet med Alingsås gäller fram till årsskiftet.

Balningsmaskin invigd. Den del av Rödingen som ligger närmast Skräppekärr har byggts om och en balningsmaskin har installerats och tagits i drift. Till att börja med är det wellpapp som ska balas. Men i anläggningen kan man också bala kontorspapper, tidningar, mjuk- och hårdplast samt pappers- och plastförpackningar.

Renova Miljö vann upphandling om Kungälv's ÄVC. Renova Miljö har vunnit upphandlingen av driften för återvinningscentralerna i Kungälv. Avtalet börjar gälla den 1 oktober. De

senaste två åren har Ragn-Sells skött driften av återvinningscentralerna, men nu kommer alltså Renova Miljö tillbaka och ska bemanna och driva återvinningscentralerna i Munkegärde, Kode, Kärna och Ytterby. I avtalet ingår även transporter av vissa avfallslag mellan återvinningscentralerna. Dessutom ingår transport och behandling av hushållens farliga avfall från insamlingsställen i kommunen. Renova Miljö ska också, vid behov, kunna leverera Mobil återvinningscentral.

Sommartid är evenemangstid. Våruset, Göteborgsvarvet, fotbollsturneringen Energikicken, Hammarkullekarnevalen, Blodomloppet, West Pride, Summerburst, Monster Jam, Partille Cup, Gothia Cup, Match Cup Sweden på Marstrand, Way out West... Listan kan göras lång över evenemang där Renova Miljö står för avfallshanteringen.

Strategiska frågor

Renova Miljö AB har den långsiktiga målsättningen att vara ett utpräglat premiumalternativ på marknaden i ägarkommunerna, där kvalitet, service och miljömässig hantering av avfallet är viktiga faktorer för kundens val av samarbetspartner.

En stabil och långsiktigt **hållbar lönsamhet** i alla delar av bolaget är en central fråga. För närvarande kan alla delar i bolaget uppvisa en tillfredställande lönsamhet även om den långsiktiga målsättningen ligger något högre. Vi fortsätter att effektivisera genom att öka fokus på utvalda kundsegment och på ett än starkare engagemang från alla. Med en stark lokal närvaro och god kännedom om våra prioriterade kundsegment bedöms möjligheterna att växa i befintliga och nya kundsegment vara goda för att på så sätt stärka lönsamheten och utnyttja bolagets resurser på bästa sätt.

Ett **optimalt kapacitetsutnyttjande** av alla anläggningar är en annan del som påverkar lönsamheten. Ett fortsatt regelbundet underhåll och långsiktiga investeringar säkerställer driftssäkerhet och effektivisering av behandlingsverksamheten. Under 2018 erhöll ett flertal av Renovas anläggningar nya eller förändrade miljötillstånd som möjliggör en fortsatt utveckling av anläggningarnas effektivitet och kapacitet. Som exempel kan nämnas att Renova fått tillstånd att anlägga en deponi för s.k. inert material som kommer att säkra kapaciteten för att motta rena eller lätt förorenade massor från många av de pågående och kommande infrastrukturprojekt i vår region. Den nya deponidelen bedöms tas i drift under första halvåret 2020.

Ökad utsortering av olika material från avfallet

så att mer kan återvinnas är ett område som är mycket viktigt för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Renova Miljö bevakar vad som sker i omvärlden och arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten, deltar i intressanta försöksprojekt för att få till en ökad materialåtervinning. Ett flertal studier genomförs eller planeras för till exempel jord- och stenmaterial, trädgårdsavfall, bygg- och rivavfall. Det innebär också att ny teknik kommer att tas i anspråk för att göra utsorteringen än mer långtgående.

Samarbeten med ägarkommuner, kunder, universitet och högskolor är en central del för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Tillsammans hittar vi nya lösningar för att lyfta material högre upp i EU:s avfallstrappa.

En viktig strategisk fråga är att stärka **varumärket** Renova Miljö AB som ett hållbart premiumalternativ på den konkurrensutsatta marknaden. Målet är att kunderna uppfattar att man får de kvalitets- och miljömässigt bästa tjänsterna och att kunderna upplever bolaget som en partner inom hållbarhet, som stärker det egna företagets varumärke och affär genom samarbete.

Hållbara transporter

Renova Miljö AB, Powercell Sweden AB, Scania och JOAB har inlett en gemensam utveckling av en elektrifierad baklastarbil. Både framdrivning, lastning och komprimering av återvinningsmaterialet sker med hjälp av el som produceras av bränsleceller. Elektrifiering med hjälp av bränsleceller som drivs av vätgas är ett mycket intressant alternativ för tunga nyttofordon.

Bilarna får alla de fördelar som följer med elektrifiering samtidigt som de behåller några av de fördelar som finns med fossildrift, t.ex. räckvidd, drifttid och lastkapacitet. Att utforska ny teknik är en viktig del av hållbarhetsarbetet på Renova Miljö.

HR

Renova arbetar aktivt med hållbart medarbetarskap. Det innebär arbete för att säkerställa att våra medarbetare håller hela yrkeslivet och även efter. Det innebär också att vi räknar med att våra medarbetare kan och vill ta ansvar. Sjuktalet har genom aktivt arbete med förebyggande och främjande hälsoarbete sänkts till under 5% och har under 2019 legat kvar på den nivån. Genom att medvetandegöra nyttan med fysisk aktivitet har en satsning gjorts för att öka uttaget av friskvårdsbidraget. För medarbetare med fysiskt tunga jobb erbjuds s.k. funktionsanalyser i förebyggande syfte och som en

del i ambitionen att våra medarbetare ska hålla hela yrkeslivet och även efter.

Att räkna med att medarbetare kan och vill ta ansvar är en viktig del i Renovas arbete med arbetsplatskultur, den s.k. kulturresan som påbörjades 2014 med mål att skapa förutsättningar för ett ansvarstagande medarbetarskap och delaktigt och kommunikativt ledarskap. En del i det arbetet har varit att ta fram en uppförandekod som bygger på de tio principerna i FN:s Global Compact inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö samt bekämpning av korruption. Övriga områden är *Hållbart medarbetarskap* och våra förhållnings-sätt *Helhetsperspektiv*, *Engagemang*, *Tillsammans och Ansvar*. Uppförandekoden innehåller konkreta exempel på beteenden vi vill ha kopplat till de olika områdena och har skett med stor delaktighet av medarbetare och chefer.

Inom ramen för den s.k. kulturresan har fokus under året legat på att ta fram en modell för arbete med ständiga förbättringar vilken bygger på stor delaktighet.

Frågan om trygghet har stort fokus. Kopplat till likabehandling handlar det om allas rätt att få vara den man är. Det är också en av våra viktigaste hälsofrågor som har stor betydelse för hur vi mår och påverkar våra sjuktal. När det gäller vårt förbättringsarbete handlar det om att våra medarbetare ska känna sig trygga med att komma med förslag och idéer. Det är nödvändigt för att vi ska kunna utvecklas som bolag.

Vid årsskiftet övertog Renova 9 medarbetare i Ale kommun genom verksamhetsövergång i samband med att Ale kommun direkttilldelade avfallshanteringen till Renova.

Under året har projektet Jobbspår avfall och återvinning fortsatt enligt plan. Syftet är att kombinera strategisk kompetensförsörjning med social hållbarhet och samhällsnytta. Projektet genomförs i samarbete med arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen i Göteborgs stad. Projektledare är tillsatt och 18 deltagare valdes ut i samarbete med arbetsförmedlingen. Deltagarna har gjort praktik i verksamheten parallellt med studier i svenska och utbildning för B- och C-körkort. Under sommaren arbetade deltagarna som medåkare i syfte att få språkträning och erfarenhet samt täcka vårt behov av sommarvikarier. Målet är att de ska bli anställningsbara i första hand som miljöarbetare/chaufförer när första Jobbspårprojektet är avslutat under 2020. Förberedelser för uppstart att nytt Jobbspår har gjorts under hösten. Renova är, med koppling till detta, delaktigt i ett projekt med validering av olika

befattningar i branschen. Projektet drivs av Sobona, vår arbetsgivarorganisation, med hjälp av medel från Tillväxtverket.

Titeln renhållningsarbetare har ändrats till miljöarbetare i linje med branschen samt utifrån Renovas miljöperspektiv. Samtliga miljöarbetare har gått utbildning i handledarskap i syfte att ta emot nya kolleger och praktikanter på ett bra sätt.

Trots generell brist på chaufförer med C-körkort lyckades Renova genom intensivt arbete lösa behovet av ersättare under semesterperioden. Bland annat syns dekalering på del av bilarna. Andra insatser är annonsering, radioreklam, flytt av semester och möjlighet till tillsvidareanställning och fortsatt arbete för starkt arbetsgivarvarumärke.

Utifrån ISO-krav har miljöutbildning genomförts för hälften av alla medarbetare med mål att vara genomförda för samtliga medarbetare under 2020.

Översyn och förtydligande av alkohol- och drogpolicy samt anvisning har gjorts under året. I samband med översynen har rutin av drogtest vid nyanställning återinförts.

Beslut har tagits om en förändrad arbetsmiljöorganisation med lokala skyddsgrupper för de olika delarna av verksamheten. Syftet är att få till en bättre effektivitet och flöde i det systematiska arbetsmiljöarbetet. En förbättrad uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har införts.

En modell för arbete med kompetensförsörjningsprocessen har tagits fram med tydlig koppling till affärsplanearbete.

En grupp bestående av kvinnliga medarbetare inom olika befattningar har tillsatts i syfte att få till en jämnare könsfördelning på Renova. Gruppens uppgift är att lyfta viktiga förutsättningar för att få kvinnor att söka sig till våra mansdominerade befattningar.

Under året har en medarbetarmätning genomförts med en svarsfrekvens på 85%. Enkäten är samma som användes 2017 i syfte att kunna jämföra resultat från förra gången samt mot uppställda mål. Av resultaten kan vi se en positiv utveckling för frågor kopplade till ledarskap och motiverat medarbetarskap där målen nåddes.

Även frågor kopplat till att känna sig trygg på sin arbetsplats har ökat sedan förra mätningen och målet på 75% positiva svar (4:or och 5:or) nåddes. Frågor kopplade till lönesättning och utvecklingsmöjligheter har fått stort fokus under året vilket också märks i resultatet i enkäten.

Renova har gått med i ett projekt som heter My dream now. Syftet är bland annat att öka intresset och kunskapen kring yrkesinriktade utbildningar. För Renovas del innebär det bland annat att utse

ambassadörer som åker ut till olika grundskolor för att berätta om våra olika yrken så att skolelever känner till dem när de ska göra sina gymnasieval. Renova har också tagit fram 6 yrkesfilmer i samma syfte.

Arbete med digitalisering av processerna inom HR-området har påbörjats liksom arbete för smidigare hantering av personuppgifter med koppling till dataskyddsförordningen.

Miljö, kvalitet och arbetsmiljö

Ledningssystemet är certifierat för ISO 9001:2014 (kvalitet), ISO 14001:2014 (miljö) och OHSAS 18001:2007 (arbetsmiljö).

Avfallshantering och avfallsbehandling syftar till att minska miljöpåverkan från avfall, men påverkar självklart också i sig självt miljön. Det största problemet är att avfall innehåller relativt mycket plast och annat fossilbaserat material som ger emissioner av fossil koldioxid i samband med förbränning och energiåtervinning. Om vi räknar om utsläppen per invånare i regionen så är bidraget ungefär 250 kg CO₂ per kommuninvånare. Den största klimatpåverkan kommer från hushållsavfall och brännbart verksamhetsavfall. Under hösten har Sävenäs förberetts för ett bränslebyte som innebär att fossil eldningsolja byts ut mot RME. Bytet sker i februari och kommer minska utsläppen med ca 1 200 ton per år.

Utsläppen kan synas stora men måste också sättas in i ett energisammanhang då till energiinnehållet från avfallet nyttiggörs, avfallsenergin står för ca 40% av den tillförda värmeenergin till Göteborgs fjärrvärmenät. Om avfallet istället deponerats hade klimatpåverkan blivit avsevärt större dels p.g.a. deponigasbildning dels för att ersättningsbränslen i stället hade bidragit med utsläpp av CO₂-utsläpp och försämrad miljö. Behandling av avfall och produktion av energi bidrar till att cirka ett halvt ton fossila utsläpp undviks per ton avfall som energiåtervinns. Mer åtgärder på samhällsnivån behövs för att förmå producenter att göra nya materialval och att få det som ändå konsumeras att gå tillbaka till industrin. 2019 slogs ett nytt rekord i mängden levererad energi.

Renovas avfallskraftvärmeverk ingår tillsammans med andra svenska anläggningar i EU-ETS (handeln med utsläppsrätter). I takt med att utsläppsrättspriserna stiger och den fria tilldelningen minskar, ökar kostnaderna för att behandla det fossila avfallet genom energiåtervinning i Sverige.

Exporten av avfallsförbränningstjänster landade på knappt 43 400 ton mottaget försorterat avfallsbränsle och riskavfall. Det betyder att det s.k.

”importavfallet” nu minskat från 16% 2018 till ca 8% av mottagen och förbränd mängd. På Sävenäs AKV förbrändes ca 526 000 ton 2019. För första gången levererades över 1 600 000 MWh trots att produktionen var något lägre än föregående år. Orsaken stavas energieffektivisering, 2019 användes för första gången mindre än 46 kWh per producerad MWh energi.

Tagene ligger strategiskt till i Göteborgsregionen och det har varit prioriterat med fortsatt verksamhet på anläggningen. I december 2018 vann nya tillståndet för Tagene laga kraft. Enligt det nya tillståndet så krävs att lakvattnet renas för att det ska kunna avledas till Ryaverket. Under 2019 har rönjningar, sprängningar och ledningsdragning gjorts, inert deponi har påbörjats och huset för vattenreningen har stort sett färdigställts. Det innebär att deponin skulle kunna räcka i ytterligare 25–30 år. Renova har under 2019 fått tillstånd för Marieholm samt nya ändringstillstånd för Sävenäs och Fläskebo. Gemensamt för dessa tre anläggningar är att det finns ett behov av att anpassa kapaciteten till de flöden som finns i regionen. Tillstånden skapar nya möjligheter för bolaget. Tillståndet för Marieholm har överklagats av Renova bl.a. p.g.a. de begränsningsvärden som finns på det vatten som renas lokalt.

Reningsanläggningen på Fläskebo har kompletterats med PFAS-reningsanläggning. Hittills har lakvattnet från avfallscellerna på Fläskebo renats i ett kemiskt reningssteg. Där fångas tungmetaller upp. I det nya reningssteget leds vattnet genom ett kolfilter där organiska föreningar, bland andra PFAS ”fastnar”. PFAS är samlingsnamnet för en grupp miljöskadliga ämnen som bland annat finns impregneringsmedel för kläder, olika plastprodukter och brandskum. Anläggningen invigdes och visades för många intresserade i början av september. Den nya PFAS-reningen är en av landets första i sitt slag och minskar risken för miljöskador nedströms.

Alla Renovas anläggningar där miljöfarliga verksamhet bedrivs omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken. Totalt är det nio tillståndspliktiga anläggningar varav sju finns i Göteborg och två i kranskommuner. Därutöver finns sex anmälningspliktiga anläggningar. Anläggningarna påverkar miljön framför allt genom utsläpp till luft och vatten. Dessa tillstånds- och anmälningspliktiga anläggningar utgör en direkt förutsättning för vår verksamhet d.v.s. att omlasta och behandla avfall i Göteborgsregionen.

Koncernens fordonsflotta består av ca 280 tunga fordon som samtliga använder förnybara (fossilfria) drivmedel. En är helelektrisk, 10 st kör på grön gas och 16 st använder HVO/grön gas. Resten av de tunga fordonen körs på HVO. Under året har

Renova i samarbete med bl.a. Scania och PowerCell arbetat med att ta fram en helelektrisk lastbil som är försedd med en bränslecell. Den ska tankas med vätgas som sedan omvandlas till el och ge längre aktionsradie jämför med ett fordon med energilagring i traditionella batterier.

Renova söker även nytt tillstånd för Marieholm samt nya ändringstillstånd för Sävenäs. Det nya tillståndet för Sävenäs erhöles i december 2018 medan det för Fläskebo kom i början på januari 2019. Gemensamt för dessa tre tillståndsansökningar är ett behov av att öka mängderna som får tas emot på anläggningarna.

Förväntad framtida utveckling och väsentliga riskfaktorer

Renovakoncernen bedöms fortsatt att utvecklas positivt de kommande åren med god efterfrågan på koncernens produkter och tjänster trots en förväntad avsvälning av konjunkturen. Konkurrenten som finns inom området bedöms fortsatt att vara hård även om marknadspriserna rört sig uppåt under en tid. Med etableringen av stora internationella aktörer kan också nya arbetssätt och teknik möjligen tillföras branschen. Samarbete med ägare, kunder, leverantörer och konkurrenter kommer att bli allt viktigare för att möta gemensamma utmaningar.

För Renovakoncernen kommer lokalisering av anläggningar och fordon att vara en prioriterad fråga de kommande åren. I takt med att staden och regionen växer blir det allt viktigare att hitta lämpliga platser att lokalisera verksamhet. Framkomlighet är redan nu besvärlig och kommer sannolikt inte att bli bättre de närmaste åren. Ett annat område som kommer att vara kritiskt är försörjning av nödvändig kompetens. Redan nu ser vi att det är svårt att rekrytera ett flertal yrkesgrupper. Det blir nödvändigt att fortsatt stärka arbetsgivarvarumärket men också att locka fler till de för Renova viktiga yrkesgrupperna.

För att klara de klimatutmaningar som vårt samhälle står inför behöver även avfallsbranschen fortsatt utvecklas. Mer avfall behöver hanteras högre upp på avfallstrappan men ännu mer måste göras för att minska uppkomsten av avfall. Här jobbar Renova ihop med våra ägarkommuner, kunder och branschorganisation för att åstadkomma den beteendeförändring som krävs.

En grundläggande del i Renovas uppdrag är att upprätthålla och vidareutveckla nödvändig kapacitet för behandling och omhändertagande av avfall i vår region. Flera av koncernens anläggningar

utnyttjas nära taket av befintlig kapacitet. En viktig uppgift är därför att identifiera och utveckla ökad kapacitet där det kommer att behövas.

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

På de tillståndspliktiga anläggningarna regleras utsläppen av vatten i huvudsak av begränsningsvärden som föreskriver de halter som får släppas ut till recipienten.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

Balanserade vinst	191 599 073
Årets vinst	37 860 264
Summa	kr 229 459 337

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

utdelas till aktieägare	20 000 000
i ny räkning överföres	209 459 337
Summa	kr 229 459 337

Styrelsen yttrande över den föreslagna

vinstdispositionen: Den föreslagna utdelningen reducerar bolagets soliditet från 60,1% till 59,0%. Soliditeten är mot bakgrund av att bolagets verksamhet fortsatt bedrivs med lönsamhet betryggande. Likviditeten i bolaget bedöms kunna upprätthållas på en likaledes betryggande nivå. Styrelsens uppfattning är att den föreslagna utdelningen ej hindrar bolaget från att fullgöra sina förpliktelser på kort och lång sikt, ej heller att fullgöra erforderliga investeringar. Den föreslagna utdelningen kan därmed försvaras med hänsyn till vad som anförs i ABL 17 kap 3 § 2–3 st. (försiktighetsregeln). Utdelningen kommer att bokas upp som en skuld och regleras framgent.

Hållbarhetsrapport

Renovas affärsmodell beskrivs på s. 1. Nedan anges Renovas mest väsentliga hållbarhetsfrågor. Det är de områden där Renova har störst påverkan men därför också störst risker. Granskning av att hållbarhetsarbetet genomförs enligt gällande rutiner och riktlinjer och sker genom såväl interna som externa revisioner.

Resurseffektivitet

Med ambitionen att optimera resursanvändningen har Renova som mål att öka andelen materialåtervinning och energiproduktion. Ökad återvinning är i riktlinje med Göteborgs Stads avfallsplan. För att uppnå målet arbetar vi med att sortera ut material på sorteringsanläggningar. Målet att öka utsortering till 35% nåddes inte utan blev ca 30%. Renova driver frågan om att etablera en effektivare sorteringsprocess för grovt avfall på Skräppekärr. En utvecklad sortering skulle bidra till en förbättrad återvinningsgrad och att något mindre plast når Sävenäs. Trots det sorterades mer material ut för

avsättning i samhället än någonsin tidigare. Några betydande risker med att fortsätta strategin med förädling av inkommet material ser vi inte. Målet är att mer material skall återföras till samhället.

Klimatutsläpp

Renova följer Göteborgs Stads klimatstrategiska program för att minska verksamhetens klimatutsläpp. På logistiksidan finns ett långsiktigt avtal som säkrar att den verksamheten försörjs med HVO. Under året har vi kunnat se att mängden fossilt i det brännbara avfallet ökat p.g.a. hög konsumtion av plast och en svagare plaståtervinningsmarknad då Kina avsevärt minskat sin import av plast. Koldioxidutsläppen har under året varit jämförbara med föregående år. Under året har Renova börjat arbeta fram en klimatplan som dels förklarar orsaker men också pekar ut förbättringsområden. Planen kommer ha stor påverkan på bolagets fortsatta arbete.

Stabil ekonomi, resursutnyttjande och konkurrenskraftiga priser

Mängden mottaget avfall ökade jämfört med 2018 och nådde 1 154 000 ton för koncernen. En av orsakerna är att försäljningen till verksamhetskunder under året nått en all time high och att vi haft nödvändig kapacitet. Renova har också nått läget att samtliga kommuner i GR levererar uppkommet hushållsavfall till Sävenäs AKV. Nästan alla kommuner i regionen levererar sitt matavfall till Marieholm. Året har i övrigt präglats av samarbete och utveckling för att få de nya tilldelningarna att fungera enligt kommunernas krav. Deltagande i ständiga förbättringar har kommit igång inom entreprenadområdena i Centrum och på Hisingen. Mötena fokuserar mest på enkla förbättringar som snabbt ska omsättas i en högre effektivitet och kostnadsbesparingar ges ett större utrymme. Viktiga risker är värmeintäkternas utveckling och den skarpa konkurrensen inom branschen, i synnerhet inom logistikområdet.

Hållbart yrkesliv och långsiktig kompetensförsörjning

Personalens hälsa och välmående har hög prioritet på Renova. Vi siktar mot att uppfylla vår verksamhetspolicy genom ett systematiskt arbete med arbetsmiljöfrågorna. En uttalat väsentlig fråga är att jobba för att våra medarbetare håller hela yrkeslivet och även efter. Under den andra halvan av året har arbetsmiljöingenjören och ledningen arbetat med en omstrukturering av det systematiska

arbetsmiljöarbetet så att det hanteras så nära källorna till problemen. Orsakerna till sjukfrånvaro kartläggs och ett aktivt arbete sker för att minska sjukfrånvaron i organisationen. Målet för Renova är en total sjukfrånvaro är högst 5,5% och detta uppnåddes under 2019 då den blev på 5%.

Under året har en medarbetarundersökning genomförts och resultaten har varit övervägande positiva. Deltagandet i undersökningen har höjts markant vilket visar att medarbetarna blivit mer motiverade bidra till utvecklingen.

Framöver ser vi fortsatt risker gällande rekrytering av chaufförer och verkstadsmekaniker då efterfrågan är hög på denna typ av kompetens. En satsning som fortsatt under 2019 är att strategiskt kombinera långsiktig kompetensförsörjning med samhällsnytta bl .a. manifesterat genom att vi startat programmet Jobbspåret. En ny grupp bestående av 19 personer har utsetts och kommer påbörja sin utbildning 2020.

Respekt för mänskliga rättigheter

Renova arbetar för flera av de mänskliga rättigheterna och har stort fokus på motverkande av diskriminering, främst genom att öka kunskapen och medvetenheten inom organisationen. Samtliga medarbetare har under året utbildats i mänskliga rättigheter och normkritiskt tänkande. D.v.s. att vi beaktar bemötande och jargong i vardagen.

Våra medarbetare ska känna sig trygga med att komma med förslag och idéer men också känna sig trygga med att få vara sig själv. Vi driver också arbetet via vår mångfalds- och likabehandlingsplan och den nya uppförandekoden som Renova tagit fram under året. Uppförandekoden som infördes 2018 bygger på de tio principerna i FN:s Global Compact inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö samt bekämpning av korruption.

Motverkande av korruption

För att minimera och förhindra korruption, både internt och externt, genomför Renova riskbedömningar av affärsenheter samt genomför intern styrning och kontroll som rapporteras varje månad till styrelsen. För att ytterligare öka medvetenheten om de etiska riktlinjerna har vi våra rättesnören i uppförandekoden. Den förtydligar innebörden av befintliga riktlinjer, rutiner och introduktionsutbildningen. Renova följer bland annat Göteborgs Stads policy och riktlinjer mot mutor.

Ytterligare information om Renovas hållbarhetsarbete finns tillgängligt på hemsidan:

www.renova.se.

Koncernens förändringar i eget kapital

Not	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fria reserver	Årets resultat	Totalt eget kapital
Belopp vid årets ingång	16 875	206 387	274 122	46 844	544 228
Disposition enligt beslut av årets årsstämma	-	-	46 844	-46 844	-
Förskjutning mellan bundna och fria reserver	-	28 175	-28 175	-	-
Årets resultat	-	-	-	82 020	82 020
Belopp vid årets utgång	16 875	234 562	292 791	82 020	626 248

Villkorat aktieägartillskott uppgående till 20 Mkr erhöles under 1999. Återbetalning kommer att ske 2020.

Moderbolagets förändringar i eget kapital

	Aktie- kapital	Övr tillskjutet kap	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	16 875	85 925	175 532	16 067	294 399
Disposition enligt beslut av årets årsstämma	-	-	16 067	-16 067	-
Årets resultat	-	-	-	37 860	37 860
Belopp vid årets utgång	16 875	85 925	191 599	37 860	332 259

Resultaträkningar

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019	2018	2019	2018
Nettoomsättning	3, 4	1 366 127	1 297 532	570 513	515 616
Övriga rörelseintäkter	4	73 930	17 541	61 643	9 513
		1 440 057	1 315 073	632 156	525 129
Rörelsens kostnader					
Övriga externa kostnader	4, 5, 6	-614 125	-577 054	-326 242	-290 778
Personalkostnader	7, 8	-503 932	-470 358	-207 867	-172 987
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	9, 10, 11	-204 223	-200 399	-52 289	-52 792
Övriga rörelsekostnader		-75	-2 686	-4	-2 749
Summa rörelsens kostnader		-1 322 355	-1 250 497	-586 402	-519 306
Rörelseresultat	3	117 702	64 576	45 754	5 823
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i koncernföretag		-	-	1 286	-
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		429	123	13	17
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-12 315	-11 647	-2 047	-1 919
Summa resultat från finansiella poster		-11 886	-11 524	-748	-1 902
Resultat efter finansiella poster		105 816	53 052	45 006	3 921
Bokslutsdispositioner	13	-	-	1 857	16 080
Resultat före skatt		105 816	53 052	46 863	20 001
Skatt på årets resultat	14, 15	-23 796	-6 208	-9 003	-3 934
Årets resultat		82 020	46 844	37 860	16 067

Balansräkningar

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	9	389 369	391 706	100 392	110 908
Maskiner och andra tekniska anläggningar	11	856 388	871 788	195 348	216 258
Fordon, inventarier, verktyg och installationer	10	313 206	223 029	11 141	9 589
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	16	281 851	123 423	21 916	6 594
		1 840 814	1 609 946	328 797	343 349

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	17	-	-	298 778	301 270
Uppskjuten skattefordran	14	2 293	1 172	-	16
Fordringar hos koncernföretag		-	-	-	670 175
			1 172	298 778	971 461
Summa anläggningstillgångar		1 843 107	1 611 118	627 575	1 314 810
Omsättningstillgångar					
Varulager m m					
Råvaror och förnödenheter		83 321	74 589	5 035	2 338
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		198 099	222 394	66 307	84 841
Fordringar hos koncernföretag		4 418	2 160	16 918	10 308
Aktuella skattefordringar		11 986	10 523	6 316	3 355
Övriga fordringar	19	10 501	3 809	1 882	197
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	40 970	52 594	19 549	21 694
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter hos koncernföretag		9 650	7 889	8 585	6 196
		275 624	299 369	119 557	126 591
Kassa och bank		971	2 658	-	52
Summa omsättningstillgångar		359 916	376 616	124 592	128 981
Summa tillgångar		2 203 023	1 987 734	752 167	1 443 791
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare					
Aktiekapital	21	16 875	16 875	16 875	16 875
Reservfond		85 925	85 925	85 925	85 925
Bundna reserver		115 403	120 462	-	-
Annat eget kapital inklusive årets resultat		408 045	320 966		
		626 248	544 228	102 800	102 800
Fritt eget kapital					
Balanserad vinst		-	-	191 599	175 532
Årets resultat		-	-	37 860	16 067
				229 459	191 599
Summa eget kapital		-	-	332 259	294 399
Obeskattade reserver	23	-	-	151 102	152 959
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser		56 016	55 113	56 017	55 114
Uppskjuten skatteskuld		92 106	78 071	-	-
Övriga avsättningar	24	51 007	39 111	22 819	19 690
Summa avsättningar		199 129	172 295	78 836	74 804
Långfristiga skulder					
Leasingskuld	25, 26, 27	252 297	166 222	-	-
Skulder till kreditinstitut	20, 27	914 892	803 454	68 998	803 454
Summa långfristiga skulder		1 167 189	969 676	68 998	803 454

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Kortfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut		-	100 000	-	-
Leverantörsskulder		61 325	71 342	14 338	24 640
Skulder till koncernföretag		34 361	18 154	56 665	40 227
Övriga kortfristiga skulder		21 882	24 542	5 960	7 497
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	91 856	86 028	29 269	27 399
Upplupna kostnader och förutbetalda hos koncernföretag		1 033	1 469	14 740	18 412
Summa kortfristiga skulder		210 457	301 535	120 972	118 175
Summa eget kapital och skulder		2 203 023	1 987 734	752 167	1 443 791

Kassaflödesanalys

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten				
Rörelseresultat före finansiella poster	117 702	64 576	45 754	5 823
Årets av- och nedskrivningar	160 071	158 316	52 289	52 793
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-44 538	12 406	-51 325	3 027
Erhållen ränta	429	123	68	16
Erlagd ränta	-12 397	-11 698	-2 102	-1 938
Betald inkomstskatt	-10 028	-26 585	-11 949	-17 406
	211 239	197 138	32 735	42 315
Förändring av varulager	-8 732	-6 034	-2 697	-679
Förändring kundfordringar	-	-	16 747	-159 514
Förändring leverantörsskulder	24 345	6 988	4 413	49 200
Förändring av kortfristiga fordringar	27 941	-51 158	-3 201	15 801
Förändring av kortfristiga rörelseskulder	-18 001	-4 300	-1 612	-21 538
Kassaflöde från den löpande verksamheten	236 792	142 634	46 385	-74 415
Investeringsverksamheten				
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-216 375	-218 946	-46 088	-41 563
Sålda materiella anläggningstillgångar	77 896	9 893	63 708	145
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-138 479	-209 053	17 844	-41 418
Finansieringsverksamheten				
Upptagna lån	-	140 833	-	140 833
Amortering av skuld	-100 000	-75 000	-64 281	-25 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-100 000	65 833	-64 281	115 833
Årets kassaflöde	-1 687	-586	-52	-
Likvida medel vid årets början	2 658	3 244	52	52
Likvida medel vid årets slut	971	2 658	-	52

Noter, gemensamma för moderbolag och koncern

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Renova AB:s årsredovisning och koncernredovisning upprättas enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3-reglerna).

Koncernredovisning

Renova AB upprättar koncernredovisning. Koncernredovisningen omfattar moderbolaget, dotterbolag, i vilket moderbolaget äger mer än 50% av rösterna.

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Det innebär att förvärvade dotterbolags tillgångar och skulder inledningsvis upptagits till ett verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Skillnaden mellan köpeskillingen och de förvärvade bolagets nettotillgångar redovisas som goodwill samt övervärde på byggnader. Koncernens egna kapital omfattar moderbolagets egna kapital och den del av dotterbolagets egna kapital som tillkommit efter det att dessa bolag förvärvats.

Mellanhavanden mellan koncernföretag eliminerar i sin helhet.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras koncernen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

För tjänsteuppdrag på löpande räkning redovisas inkomsten som är hänförlig till ett utfört uppdrag som intäkt i takt med att arbete utförs och material levereras och förbrukas.

Rörelsefastigheter

Fastigheter upptas till anskaffningsvärdet med tillägg för eventuella förbättringsarbeten samt uppskrivningar och minskat med planliga avskrivningar samt eventuella nedskrivningar. Pågående nyanläggningar värderas på motsvarande sätt.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar.

Indirekta kostnader som inte uppgår till betydande belopp aktiveras inte. Delaktiveringar kan förekomma för större pågående investeringar.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras med en ny avskrivningsplan.

Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Avskrivning sker över tillgångens nyttjandeperiod ner till beräknat restvärde.

Årets avskrivningar baseras på anläggningarnas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade nyttjandeperioden.

Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av materiella tillgångar. Följande avskrivningstider tillämpas i koncernen samt i moderbolaget:

Maskiner och inventarier

Avfallskraftvärmeverk	4–5 %
Sorteringsanläggning	5 %
Rökgasreningsanläggning	10 %
Energianläggning	4–5 %
Omlastningsstationer och deponier	10 %
Fordon	15–20 %
Övriga maskiner och inventarier	7–33 %

Byggnader

Stomme och grund	2–3 %
Yttre ytskikt	4–5 %
Inre ytskikt	4–10 %
Installationer	4–10 %
Markanläggningar	5–10 %

Nyttjandeperioden på ovan angivna komponenter är grundregeln, avvikelser förekommer efter bedömning av tillgångens konstruktion och material.

Nedskrivningar

När det finns en indikation på att en tillgång eller en grupp av tillgångar minskat i värde görs en prövning av nedskrivningsbehov. I de fall det redovisade värdet överstiger det beräknade återvinningsvärdet skrivs det redovisade värdet omedelbart ner till detta återvinningsvärde.

Goodwill

Koncerngoodwill skrivs av linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. Koncerngoodwill skrivs av på 5 år. Koncerngoodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel i det förvärvade dotterföretagets nettotillgångar vid förvärvstillfället.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Leasing

Koncernen. Leasingavtal som innebär att de ekonomiska riskerna och fördelarna med att äga en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren och klassificeras som finansiella leasingavtal. Finansiella leasingavtal medför att rättigheter och skyldigheter redovisas som en tillgång respektive skuld i balansräkningen. Tillgången och skulden värderas initialt till det lägsta av tillgångens verkliga värde och nuvärdet på minimileaseavgifterna. Leasingavgifterna fördelas på ränta och amortering. Den leasade tillgången skrivs av linjärt över den bedömda nyttjandeperioden.

Leasingavtal där de ekonomiska fördelar och risker hänförliga till leasingobjektet i allt väsentligt kvarstår hos leasegivaren, klassificeras som operationell leasing. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Moderbolaget. Samtliga leasingavtal redovisas som operationell leasing över resultaträkningen oavsett om avtalen är finansiella eller operationella. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt samt förändringar i uppskjuten skatt. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära

skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. I moderföretaget redovisas på grund av sambandet mellan redovisning och beskattning - den uppskjutna skatteskulden på obeskattade reserver, som en del av de obeskattade reserverna.

Under 2018 har beslut fattats att sänka skattesatsen i två steg. Under åren 2019–2020 gäller skattesats 21,4% och under åren 2021 och framåt gäller skattesatsen 20,6%. De skatteskulder/skattefordringar som förväntas realiseras under åren 2019–2020 värderas således till 21,4%, samtidigt som övriga poster värderas till 20,6%.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Omräkning av poster i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Kursvinster och kursförluster på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i rörelseresultatet medan kursvinster och kursförluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

Finansiella instrument

Finansiella instrument återfinns i balansräkningen för fordringar och rörelseskulder samt upplåning på checkkredit.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när bolaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. Kundfordringar redovisas när faktura har skickats till kund. Skuld tas upp när motparten har utfört sin presentation och koncernen därmed har en avtalsenlig skyldighet att betala även om faktura inte har erhållits. Skall en skuld betalas inom ett år från balansdagen klassificeras den såsom en kortfristig skuld medans en skuld som skall betalas renare klassificeras som en långfristig skuld. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den reglerats. En finansiell skuld eller en del av en finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Avsättningar

Avsättning sker när det finns en legal eller informell förpliktelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättningar görs i koncernen för pensioner, uppskjuten skatteskuld och framtida miljöåtaganden vilka är förknippade med koncernens verksamheter. Koncernens avsättningar prövas vid delår- och helårsbokslut och justeringar av avsättningar redovisas i resultaträkningen.

Tidigare avsättning till pensionsskuld redovisas till verkligt värde och vid varje beräkning justeras beloppet och redovisas i resultaträkningen. Pensionsskulden är beräknad enligt Finansinspektionens anvisningar för beräkning av pensionsskuld (FFFS 2007:24)

Uppskjuten skatt på obeskattade reserver beräknas på aktuell skattesats.

När det gäller avsättning för återställande av deponier gör vi successiva avsättningar med hänsyn taget till den återstående livslängden av deponin. Livslängden beror på avfallsmängdernas inflöde. Storleken på avsättningarna kan variera mellan åren om nya tillstånd tillhandahålls. Renova har som ägare och tillståndsinnehavare ett ansvar att sluttäcka och ha en efterkontroll på minst 25 år efter tillståndet har gått ut, alternativt när deponin är fullbelagd. För att säkerställa att bolaget kan möta behovet när de faktiska kostnaderna uppstår avsätts medel årligen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Tillgodohavande på Göteborgs Stads koncernkonto redovisas som likvida medel. Renova AB har en koncernkredit hos koncernbanken Göteborgs Stad. Den redovisas ej som likvida medel i kassaflödesanalysen. Förändringen av koncernens och moderbolagets likvida medel beror på anslutning till Göteborgs Stads gemensamma kontolösning. Detta påverkar jämförelsen mot föregående år.

Övriga upplysningar

Mellanhavanden med bolag i Göteborgs Stad är redovisade som fordringar/skulder till koncernföretag.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Renova gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. Uppskattningarna och antaganden ses över regelbundet. Effekterna av ändringar i dessa redovisas i resultaträkningen under det räkenskapsår som ändringen görs samt under framtida räkenskapsår om ändringen påverkar både aktuellt och kommande räkenskapsår.

I prognoser och framtidsbedömningar finns bland annat antaganden om erhållen intäkt för mottaget material för deponier och sluttäckningskostnad för deponi, samt bedömning av framtida intäkter för värme och el. Dessa uppskattningar och antaganden kan komma att leda till risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder eller intäkter och kostnader.

Prognosen för material in till våra deponier bygger på marknadsvärdering av befintliga och planerade bygg- och infrastrukturprojekt i regionen. Intäkter för deponi skall täcka kostnad för sluttäckning när deponin är fylld samt driftskostnad i 25 år därefter. För dessa kostnader görs avsättningar under åren då deponierna är i drift. En ny dom gällande 2019 och framåt från Mark- och miljödomstolen innebär att Renova får deponera 150 000 ton per år per år mot tidigare 100 000 ton. Även tillstånd för Tagene har förändrats och tillståndsansökan har innehållit tre större delar vilket innebär höjning av befintlig deponi med 15 meter, berguttag för att få större deponivolym, anläggande av inertdeponi samt även utökad avfallshantering. Deponierna står för ca 5% av koncernens externa intäkter. En ny avsättning för framtida sluttäckningskostnad har beräknats under 2019.

Värmeavtalet är en väsentlig del av Renova Miljö AB:s intäkter. En volym eller prispförändring i avtalet kan leda till en större resultatpåverkan. En bedömning görs av leveranser och priser för att ta fram prognoser på framtida kassaflöden. Bedömningar görs av framtida elmarknad och större förändringar av elprisets utveckling kan leda till framtida resultatpåverkan. Värme och el står för 15–20% av koncernens externa intäkter.

Not 3 Nettoomsättningens fördelning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Nettoomsättningen fördelar sig enligt följande:				
Avfalls- och behandlingsavgifter	548 128	524 407	160 607	165 416
Värme- och elförsörjning	260 659	262 249	71 058	74 482
Insamling- och transportintäkter	479 273	440 379	233 765	175 792
Övriga försäljningsintäkter	78 067	70 497	105 083	99 926
Summa	1 366 127	1 297 532	570 513	515 616

Utav övriga rörelseintäkter avser 5,2 mkr (11,6) hyresintäkter för lokaler.

Not 4 Transaktioner med närstående

Moderbolaget

Moderföretag i den största koncern där Renova AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Göteborgs Stadshus AB, 556537-0888, Göteborg.

Koncernen

Nedan anges andelen av årets inköp och försäljning avseende koncernföretag. Av Övriga rörelseintäkter avser 55 mkr vinst vid försäljning av fastighet till Älvstranden Utveckling AB.

	2019	2018
Inköp, (tkr)	144 195	136 286
Försäljning, (tkr)	73 840	75 916

Not 5 Arvode till revisorer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
EY				
Revisionsuppdraget	399	590	292	495
Övriga tjänster	14	159	14	159
Summa	413	749	306	654

Stadsrevisionen i Göteborg

Revisionsuppdraget	259	181	139	181
Summa	259	181	139	181

Not 6 Operationella leasingavtal

Framtida minimileaseavgifter, som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Förfaller till betalning inom ett år	6 778	7 145	1 957	4 162
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	106 238	58 377	33 970	14 636
Förfaller till betalning senare än fem år	139 282	100 700	80 586	66 830
Summa	252 298	166 222	116 513	85 628
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	54 720	48 755	28 234	20 349

Tillgångar som innehas via finansiella leasingavtal uppgår i koncernen till 252 297 Tkr (166 222).

I koncernens redovisning utgörs den finansiella leasingen i allt väsentligt av hyrda transportfordon och containers. För moderföretaget redovisas leasingavtalen som operationella. I samband med tilldelning av uppdrag har en omorganisation skett 2018 som påverkat leasingavtalen. Omorganisationen innebar att befintliga leasingavtal flyttades från Renova Miljö AB till Renova AB, vilket påverkar jämförelsen mellan åren i ovan tabell. Bilar leasas på 7 år med möjlighet till utköp.

Not 7 Sjukfrånvaro personal

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Sjukfrånvaro män %	5,13	5,64	4,97	5,31
Sjukfrånvaro kvinnor %	3,22	2,76	3,25	2,45
Total sjukfrånvaro %	4,77	5,07	4,66	4,72

Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie tid.

Not 8 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Medelantalet anställda				
Kvinnor	157	146	61	58
Män	610	604	236	225
Totalt	767	750	297	283

Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader

Löner och ersättningar till styrelsen och verkställande	1 958	2 023	1 958	2 023
Löner och ersättningar till övriga anställda	341 872	317 441	137 147	111 794
Övriga personalkostnader	11 582	11 222	4 996	4 584
	355 412	330 686	144 101	118 401

Sociala avgifter enligt lag och avtal	116 880	108 961	47 862	39 701
Pensionskostnader för styrelsen och verkställande direktören	462	452	462	452
Pensionskostnader för övriga anställda	31 178	30 259	15 442	14 433
	148 520	139 672	63 766	54 586
Totalt	503 932	470 358	207 867	172 987

Med verkställande direktören har avtal träffats om avgångsvederlag uppgående till 6–12 månadslöner beroende på anställningstid vid uppsägningen.

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Styrelseledamöter på balansdagen

Kvinnor %	22	33,33	22	33,33
Män %	78	66,66	78	66,66

Övriga ledande befattningshavare

Kvinnor %	40	40	50	40
Män %	60	60	50	60

Not 9 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående anskaffningsvärden	925 534	884 293	385 871	384 097
Försäljningar och utrangeringar	-24 093	-	-22 083	-
Omklassificeringar	37 260	41 241	5 172	1 774
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	938 701	925 534	368 960	385 871
Ingående avskrivningar	-491 008	-460 992	-232 143	-224 099
Försäljningar och utrangeringar	14 103	-	14 103	-
Årets avskrivningar	-29 607	-30 016	-7 708	-8 044
Utgående ackumulerade avskrivningar	-506 512	-491 008	-225 748	-232 143
Ingående nedskrivningar	-42 820	-42 820	-42 820	-42 820
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-42 820	-42 820	-42 820	-42 820
Utgående redovisat värde	389 369	391 706	100 392	110 908
Bokfört värde byggnader i Sverige	294 424	294 750	66 569	77 085
Bokfört värde mark i Sverige	94 945	96 956	33 823	33 823
	389 369	391 706	100 392	110 908

Not 10 Fordon, Inventarier, verktyg och installationer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående anskaffningsvärden	592 266	535 878	162 579	161 605
Inköp	133 350	68 762	-	-
Försäljning och utrangeringar	-31 930	-30 599	-2 574	-869
Omklassificeringar	21 224	18 225	5 243	1 843
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	714 910	592 266	165 248	162 579
Ingående avskrivningar	-360 671	-330 441	-145 155	-142 892
Försäljningar och utrangeringar	27 534	26 520	2 300	717
Årets avskrivningar	-60 000	-56 750	-3 417	-2 980
Utgående ackumulerade avskrivningar	-393 137	-360 671	-146 272	-145 155
Ingående nedskrivningar	-8 567	-8 567	-7 835	-7 835
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-8 567	-8 567	-7 835	-7 835
Utgående redovisat värde	313 206	223 028	11 141	9 589

I posten Fordon, inventarier och installationer för koncernen ingår fordon som nyttjas under finansiella leasingavtal med 166 221 tkr (142 623 tkr).

En justering av ingående anskaffningsvärden och ingående avskrivningar har skett för att korrigera för tidigare års felaktiga värden. Detta har dock inte haft någon påverkan på tidigare redovisade värden i balans- och resultaträkningen, utan har endast en påverkan på noten.

Not 11 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående anskaffningsvärden	3 079 803	2 969 585	1 532 994	1 480 607
Försäljningar och utrangeringar	-11 475	-4 099	-1 286	-4 099
Omklassificeringar	108 513	114 317	20 350	56 486
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 176 841	3 079 803	1 552 058	1 532 994
Ingående avskrivningar	-2 169 358	-2 057 264	-1 278 079	-1 237 848
Försäljningar och utrangeringar	2 179	1 539	1 189	1 538
Årets avskrivningar	-114 617	-113 633	-41 163	-41 769
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 281 796	-2 169 358	-1 318 053	-1 278 079
Ingående nedskrivningar	-38 657	-38 657	-38 657	-38 657
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-38 657	-38 657	-38 657	-38 657
Utgående redovisat värde	856 388	871 788	195 348	216 258

Not 12 Räntekostnader och liknande resultatposter

Renova AB har erlagt den totala räntekostnaden till koncernbanken avseende koncernkrediten, 11 623 tkr (10 856 tkr). Renova AB har från Renova Miljö AB erhållit ränta för den del av koncernkrediten som Renova Miljö AB utnyttjat 9 581 tkr (9 026 tkr).

Not 13 Bokslutsdispositioner

	Moderbolaget	
	2019	2018
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	1 857	16 080
Summa	1 857	16 080

Not 14 Uppskjuten skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Skillnaden mellan å ena sidan den inkomstskatt som har redovisats i resultaträkningen samt å andra sidan den inkomstskatt som belöper sig på verksamheten utgörs av:				
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-90 044	-78 071	-	-
Uppskjuten skatteskuld	-2 062	-	-	-
Uppskjuten skattefordran på skattemässiga övervärde	2 293	1 172	-	16
Belopp vid årets utgång	-89 813	-76 899	-	16

Not 15 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktuell skatt	-10 617	-3 635	-9 054	-3 552
Uppskjuten skatt	-13 089	-2 674	-16	-483
Skatt hänförlig till tidigare år	-90	101	67	101
Skatt på årets resultat	-23 796	-6 208	-9 003	-3 934
Redovisat resultat före skatt	105 816	53 052	46 863	20 001
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (21,4%)	-22 644	-11 671	-10 029	-4 400
Skatteeffekt av ej avdragsgilla intäkter och kostnader	-336	-168	226	-79
Skatteeffekt ändrad skattesats	-	5 224	-	-32
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-816	407	800	577
Redovisad skattekostnad	-23 796	-6 208	-9 003	-3 934

Not 16 Pågående nyanläggningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående nedlagda kostnader	123 423	85 845	6 594	25 133
Under året nedlagda kostnader	325 424	211 361	28 531	26 925
Under året genomförda omfördelningar	-166 996	-173 783	-13 209	-45 464
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	281 851	123 423	21 916	6 594

Not 17 Andelar i koncernföretag

Koncernen	Org nr	Säte
Fastighetsaktiebolaget Rödingen	556051-2096	Göteborg
Renova Miljö AB	556946-0321	Göteborg

Moderbolaget	Kapitalandel %	Rösträttsandel %	Antal aktier	Bokfört värde 2019	Bokfört värde 2018
Fastighetsaktiebolaget Rödingen	100	100	1 000	30 778	30 778
Renova Miljö AB	100	100	20 000	268 000	268 000
Kungälv's Transporttjänst AB				-	2 492
Summa				298 778	301 270

Kungälv's Transporttjänst AB likviderades 2019.

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Moderbolaget	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Upplupna kundfakturor	6 485	12 985	15 065	16 829
Upplupen NOx-intäkt	4 574	4 737	860	889
Upplupna leverantörsfakturor	2 733	-	1 247	-
Upplupen intäkt, slaggsprot	1 093	1 602	328	1 012
Förutbetalda hyreskostnader	-	2 627	-	-
Upplupen intäkt taggning Ale	-	1 083	-	1 083
Upplupna intäkter Kungälv'sentreprenaden	1 147	900	-	-
Upplupna hyresintäkter	-	2 562	-	-
Förutbetald avfallsskatt balningslager	17 116	19 483	-	-
Upplupna intäkter trälager	786	611	-	-
Upplupen intäkt Skrotfrag	1 571	1 455	503	-
Upplupna intäkter Tjörn entreprenad	941	-	-	-
Upplupna intäkter fordonsverkstad	1 198	-	-	-
Övriga poster	3 326	4 549	1 546	1 881
Summa	40 970	52 594	19 549	21 694

Not 19 Övriga kortfristiga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Fordran skattekonto	6 613	647	1 697	38
Fordran avfallsskatt	3 433	2 590	-	-
Övriga poster	455	572	185	159
Summa	10 501	3 809	1 882	197

Not 20 Checkräkningskredit

Koncernen: Utnyttjad kredit per 2019-12-31 uppgick till 914 892 tkr (803 454 tkr) i koncernen. I koncernen är saldoto på koncernkonto redovisat som långfristig skuld till kreditinstitut.

Moderbolaget: Vid utgången av 2019 uppgick Moderbolagets beviljade kredit hos Göteborgs Stads koncernbank till 1 030 Mkr, (930 Mkr) vilket är detsamma som koncernens beviljade kredit. I Moderbolaget är saldoto på bolagets koncernkonto redovisat som långfristig skuld till kreditinstitut.

Not 21 Aktiekapital

Aktiekapitalet består av 168 750 st aktier med kvotvärde 100 kr.

Not 22 Förslag till disposition av resultatet

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

Balanserad vinst	191 599
Årets vinst	37 860
	229 459
Disponeras så att utdelas till aktieägare	20 000
I ny räkning överförs	209 459
	229 459

Not 23 Obeskattade reserver

	Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31
Akkumulerade överavskrivningar	151 102	152 959
Summa	151 102	152 959

Uppskjuten skatt (20,6%) i obeskattade reserver uppgår till 31 127 (31 510) tkr.

Not 24 Övriga avsättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Avslutningsarbeten Tagene	34 017	29 031	16 168	13 039
Återställande av Torsviken	1 000	1 000	1 000	1 000
Återställande av Fläskebo	15 990	9 080	5 651	5 651
Summa	51 007	39 111	22 819	19 690

Not 25 Ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelser finns ej.

Not 26 Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
För skulder till kreditinstitut:				
Fastighetsinteckningar	3 536	3 536	536	3 536
Företagsinteckningar	3 000	3 000	3 000	3 000
Garanti fullgörande av åtagande	33 000	13 000	-	13 000
Summa avseende egna skulder och avsättningar	39 536	19 536	3 536	19 536

Bankgarantier för fullgörande av kontrakt saknas 2019 på grund av att tidigare upphandlade entreprenader övergått till tilldelade uppdrag från ägarkommunerna.

Not 27 Upplåning

Förfallotider

Ingen del av långfristiga skulder förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen. Samtliga lån är upptagna i Göteborgs Stads Koncernbank. Under 2019 har Renova Miljö AB flyttat sina krediter från den koncerngemensamma krediten direkt till Göteborgs Stads gemensamma kontolösning.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Räntebärande skulder				
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	914 892	803 454	68 998	803 454
Summa	914 892	803 454	68 998	803 454
Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	-	100 000	-	-

Not 28 Händelser efter balansdagen

Händelser som påverkat resultatet väsentligt har inte inträffat efter balansdagen.

Not 29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Upplupen kompensationsstid	1 788	1 780	615	695
Upplupna semesterlöner	19 261	18 085	7 475	6 785
Upplupna sociala avgifter	15 385	14 348	6 071	5 516
Upplupen löneskatt	7 632	7 393	3 958	3 554
Upplupna räntekostnader	-	81	-	-
Upplupna kostnader för verksamheten materialåtervinning	2 167	1 507	348	138
Upplupna kostnader flygaska	2 238	2 005	-	-
Upplupna IT-kostnader	417	2 513	78	894
Reparationskostnader Sävenäs	1 663	438	233	609
Upplupna löner	2 163	5 368	1 327	1 798
Transporter och bränsle	6 326	7 177	3 772	4 039
Förutbetald intäkt bränslelager	12 187	14 617	-	-
Ej konterade fakturor	8 322	3 656	1 375	329
Förutbetald intäkt från Statens energimyndighet för vätgasbil	1 800	-	-	-
Helårsjustering entreprenader	978	-	-	-
Upplupna tjänstepensionspremier	2 718	-	1 646	701
Övriga poster	6 811	7 060	2 371	2 341
Summa	91 856	86 028	29 269	27 399

Resultaträkning Flerårsöversikt moderbolag

	2019	2018	2017	2016	2015
Rörelsens intäkter	632 156	525 130	388 587	349 110	358 036
Rörelsens kostnader	-534 113	-466 514	-295 029	-272 644	-297 880
Rörelseresultat före avskrivningar	98 043	58 616	93 558	76 466	60 156
Avskrivningar	-52 289	-52 793	-57 216	-59 610	-60 641
Nedskrivning	-	-	-	-	-
Rörelseresultat efter avskrivningar	45 754	5 823	36 342	16 856	-485
Finansiella intäkter och kostnader	-748	-1 902	-2 793	-5 325	-9 693
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	45 006	3 921	33 549	11 531	-10 178
Bokslutsdispositioner	1 857	16 080	32 961	34 000	43 480
Resultat före skatt	46 863	20 001	66 510	45 531	33 302
Skatt	-9 003	-3 934	-13 961	-11 618	-7 174
Årets resultat	37 860	16 067	52 549	33 913	26 128

Balansräkning Flerårsöversikt moderbolag

	2019	2018	2017	2016	2015
Anläggningstillgångar	627 575	1 314 810	1 231 086	1 145 584	694 487
Omsättningstillgångar	124 592	128 980	79 381	186 984	264 893
Summa tillgångar	752 167	1 443 790	1 310 467	1 332 568	959 380
Eget kapital	332 259	294 402	278 335	225 786	191 873
Obeskattade reserver	151 102	152 959	169 039	202 000	236 000
Långfristiga skulder	147 834	878 257	736 965	638 949	147 926
Kortfristiga skulder	120 972	118 172	126 128	265 833	383 581
Summa skulder och eget kapital	752 167	1 443 790	1 310 467	1 332 568	959 380

Resultat- och balansräkningarna kommer att föreläggas årsstämman 2020-03-12 för fastställelse.

GÖTEBORG 2020-02-07

ANDERS ÅSTRÖM

Verkställande direktör

MAGNUS PALMLÖF

Ordförande

Vår revisionsberättelse har lämnats 2020-02-07.

EY

HANS GAVIN

Auktoriserad revisor

Granskningsrapport för år 2019

Till årsstämman i Renova AB, Org.nr 556108- 3337

Till kommunfullmäktige i ägarkommunerna för kännedom

Vi, lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige i ägarkommunerna, har granskat Renova AB:s verksamhet under år 2019.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, god revisionssed i kommunal verksamhet och med beaktande av de beslut kommunfullmäktige och årsstämman har fattat. En sammanfattning av utförd granskning har överlämnats till bolagets styrelse och verkställande direktör i en granskningsredogörelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövts för att ge rimlig grund för vår bedömning. Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg den 7 februari 2020

Lars Lewander

Lekmannarevisor utsedd av kommunfullmäktige
i ägarkommunerna

Vivi-Ann Nilsson

Lekmannarevisor utsedd av kommunfullmäktige
i ägarkommunerna

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Renova AB, org.nr 556108 - 3337
Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Renova AB för räkenskapsåret 2019 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 14–15.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 14–15.

Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Årsrapport 2019 samt hållbarhetsrapporten på sidan 14–15 i årsredovisningen, men innefattar inte årsredovisningen, koncernredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa

den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet

om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen,

strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Renova AB för räkenskapsåret 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer

på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättnings-skyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättnings-skyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för

verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidan 14–15 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 10 februari 2020

Ernst & Young AB

Hans Gavin

Auktoriserad revisor

HÅLLBART. HÄR OCH NU. VI OCH DU.

En hållbar morgondag är en del av Renovas vision. Men faktum är att vi tack vare ett långsiktigt arbete i många avseenden redan är hållbara, här och nu. Hållbarhetsfrågorna är inte bara centrala för oss, utan också för våra kunder, samarbetspartners och allmänhet. Och om vi arbetar tillsammans kan vi nå större och snabbare resultat än om var och en verkar för sig. Med gemensamma krafter skapar vi en hållbar framtid, vi och du.

